

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 52 | 14-20 Haziran 2021

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 234 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir [görüş belgesinde](#) söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir [veritabanı](#) vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevlerinden ihraç edilen ve sırasıyla 6 Ağustos 2019 ve 29 Aralık 2020 tarihlerinde ortadan kayboldukları ihbar edilen eski kamu çalışanları [Yusuf Bilge Tunç](#) ve [Hüseyin Galip Küçüközyiğit](#)'ten bir haber alınamadı. Tunç ve Küçüközyiğit'in ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örnekleri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

14 Haziran: İstanbul'da aktivist Nursel Tanrıverdi olağanüstü hal döneminde kamu görevinden KHK ile ihraç edilmesine karşı oturma eylemi düzenlerken polis tarafından [gözaltına alındı](#).

14 Haziran: Osmaniye Valiliği il sınırları içerisinde 15 gün boyunca her türlü toplantı ve gösteriyi [yasakladı](#).

15 Haziran: Ankara'da aktivistler Nursel Tanrıverdi, Merve Demirel ve Muhammet Yıldız milletvekilleriyle buluşmaya giderken TBMM girişinde polis tarafından [gözaltına alındı](#).

15 Haziran: Bitlis Valiliği il sınırları içerisinde 15 gün boyunca her türlü toplantı ve gösteriyi [yasakladı](#).

16 Haziran: Ankara'da bir kadın hakları eylemine müdahale eden polis 18 kişiyi [gözaltına aldı](#).

16 Haziran: Ankara'da bir işçi eylemine müdahale eden polis 6 kişiyi [gözaltına aldı](#).

16 Haziran: İzmir'de bir öğrenci eylemine müdahale eden polis 4 kişiyi [gözaltına aldı](#).

16 Haziran: Hakkari Valiliği il sınırları içerisinde 15 gün boyunca her türlü toplantı ve gösteriyi [yasakladı](#).

17 Haziran: İstanbul'da polis HDP İzmir bürosuna yönelik saldırıyı protesto etmek için oturma eylemi düzenleyen iki kişiyi [gözaltına aldı](#). Gözaltına alınanlardan biri çıkarıldığı mahkeme tarafından ertesi gün tutuklanırken diğeri adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı.

17 Haziran: İstanbul'da polis HDP İzmir bürosuna yönelik saldırıyla ilgili olarak bir binaya pankart asmaya çalışan iki sol eylemciyi [gözaltına aldı](#).

17 Haziran: Van Valiliği il sınırları içerisinde 15 gün boyunca her türlü toplantı ve gösteriyi [yasakladı](#).

18 Haziran: Rize'de bir taş ocağı inşaatıyla ilgili planlara karşı gerçekleştirilen eylemlere katılan bir aktivist polis tarafından terörizm suçlamasıyla [gözaltına alındı](#).

18 Haziran: Uluslararası Af Örgütü (Amnesty International) yayımladığı bir [brifing belgesinde](#)

Türkiye'nin uluslararası kurumlar tarafından belirlenen kara para aklama ve terörizmin finansmanına yönelik tedbirleri sivil toplum kuruluşlarını hedef alacak şekilde suiistimal ettiğini raporladı.

19 Haziran: Batman'da HDP İzmir bürosuna yönelik saldırıyla ilgili düzenlenen bir gösteriye müdahale eden polis 16 kişiyi [gözaltına aldı](#).

19 Haziran: İstanbul'da bir kadın hakları örgütü tarafından düzenlenen bir protestoya müdahale eden polis 6 kişiyi [gözaltına aldı](#).

19 Haziran: Ankara'da HDP İzmir bürosuna yönelik saldırıya karşı düzenlenen bir protesto eylemine müdahale eden polis dört kişiyi [gözaltına aldı](#).

19 Haziran: Muş Valiliği il sınırları içerisinde 15 gün boyunca her türlü toplantı ve gösteriyi [yasakladı](#).

20 Haziran: İstanbul'da polis HDP İzmir bürosuna yönelik saldırıyla ilgili duvarlara yazı yazan iki kişiyi [gözaltına aldı](#).

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

15 Haziran: İstanbul'da bir savcı Türk-Alman gazeteci Deniz Yücel hakkında 2016 yılında yayımlanan bir makalesinde cumhurbaşkanına hakaret ettiği suçlamasıyla iddianame [hazırladı](#).

15 Haziran: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2012 yılında dönemin başbakanı Recep Tayyip Erdoğan'a hakaret ettiği gerekçesiyle cezalandırılan Ömür Çağdaş Ersoy ile Facebook paylaşımlarını beğenmesi nedeniyle işinden atılan sözleşmeli kamu çalışanı Selma Melike'nin başvurularında Türkiye'yi [haksız buldu](#).

15 Haziran: İstanbul'da bir mahkeme 2015'te Ankara'da gerçekleştirilen ölümcül bombalı saldırıyla ilgili yayımladıkları bir haber nedeniyle yargılanan gazeteciler Alican Uludağ ve Olcay Büyüktaş Akça'yı [beraat ettirdi](#). Gazeteciler bir terörle mücadele görevlisinin kimliğini ifşa etmekle suçlanmış ve yargılanmıştı.

16 Haziran: Van'da polis gazeteci Lokman Gezgin'i hakkında daha önce verilmiş bir mahkumiyet kararı nedeniyle [gözaltına aldı](#). Gezgin aynı gün içinde cezaevine gönderildi.

16 Haziran: İstanbul'da bir mahkeme bir medya patronunun hükümetle bağlantılarına dair haberlere erişim engeli [getirdi](#).

17 Haziran: Ankara'da savcılar Diyanet İşleri Başkanı'nın homofobik söylemlerini eleştiren Ankara Barosu yöneticileri hakkında kamu görevlisine hakaret suçlamasıyla hazırladıkları iddianamede iki yıla kadar hapis cezası [talep etti](#).

17 Haziran: Rize'de polis sosyal medyada yaygın olarak paylaşılan bir sokak röportajında hükümetin ekonomi politikalarını eleştiren Mehmet Ali Sancaktutan'ı cumhurbaşkanına hakaret suçlamasıyla [gözaltına aldı](#).

17 Haziran: İstanbul'da bir mahkeme bir iktidar partisi üyesinin yöneticisi olduğu bir şirkete verilen kamu ihaleleriyle ilgili haberlere erişim engeli [getirdi](#).

17 Haziran: İstanbul'da bir idare mahkemesi Kürtçe bir tiyatro oyununun yasaklanmasına karşı açılan davayı oyunun sahnelendiği tiyatronun terör bağlantılı olduğu gerekçesiyle [reddetti](#).

18 Haziran: İstanbul'da bir mahkeme hükümete yakın bir kişi tarafından yönetilen bir paramiliter örgüte ilişkin soru önergelerinin cevapsız bırakılmasına dair haberlere [erişim engeli](#) getirdi.

18 Haziran: İstanbul'da bir mahkeme hükümete yakın bir insani yardım kuruluşunun Suriye'deki radikal gruplarla bağına dair haberlere ve tweetlere [erişim engeli](#) getirdi.

18 Haziran: Aktör Levent Üzümcü sosyal medyadaki bir paylaşımı nedeniyle İstanbul savcıları tarafından ifadeye çağırıldığını [duyurdu](#).

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUKUN ÜSTÜNLÜĞÜ

16 Haziran: Anayasa Mahkemesi, Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı'nın kamu kurumlarında vatandaşlarla ilgili bulunan bütün verilere ulaşabilmesine izin veren kararnameye yapılan itiraz başvurusunu [reddetti](#).

18 Haziran: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Gülen hareketiyle bağlantılı oldukları suçlamasıyla hapsedilen, içlerinde hakim ve savcılarının da bulunduğu 256 kişiyi dair Türkiye'den savunma [talep etti](#).

KÜRT AZINLIK

15 Haziran: İçişleri Bakanlığı, Diyarbakır'da bir ilçenin eş belediye başkanlarından Necla Tamriş ile çeşitli ilçelerden belediye meclisi üyeleri Bahar Karakaş Uluğ, Nursel Akbal, Ruken Bekalp, Emine Kaya ve Sevican Yaşar'ı [görevden uzaklaştırdı](#).

15 Haziran: Ankara'da bir mahkeme Kürt çoğunluklu şehirlerde 2014 yılında gerçekleşen protestolara ilişkin bir davada yargılanan eski Kars belediye başkanı Ayhan Bilgen ve diğer üç sanığın adli kontrol şartıyla serbest bırakılmasına [karar verdi](#).

16 Haziran: İstanbul'da 9 HDP gençlik yapılanması üyesi polis tarafından [gözaltına alındı](#). Bu kişilerden 8'i 20 Haziran günü serbest bırakılırken biri sevk edildiği mahkeme tarafından tutuklandı.

16 Haziran: İstanbul'da HDP il yöneticilerinden Serhat Aktumar polis tarafından [gözaltına alındı](#).

16 Haziran: Adana'da HDP üyesi Muhammet Erkiş polis tarafından [gözaltına alındı](#).

17 Haziran: İzmir'de silahlı bir saldırgan HDP il bürosuna yönelik ırkçı motivasyonlu bir terör eylemi olduğu düşünülen bir [saldırı](#) gerçekleştirdi ve parti çalışanlarından Deniz Poyraz'ı öldürdü. HDP olayın ardından polisi yeterince hızlı müdahale etmemekle suçladı.

17 Haziran: İstanbul'da bir idare mahkemesi Kürtçe bir tiyatro oyununun yasaklanmasına karşı açılan davayı oyunun sahnelendiği tiyatronun terör bağlantılı olduğu gerekçesiyle [reddetti](#).

18 Haziran: Anayasa Mahkemesi'ndeki bir raportör HDP'nin kapatılmasına yönelik hazırlanan iddianame üzerindeki incelemesini tamamladı ve iddianamenin mahkeme tarafından kabul edilmesi yönünde görüş [bildirdi](#).

20 Haziran: Ağrı'da HDP üyesi Coşkun Çetres polis tarafından [gözaltına alındı](#).

YURTDIŞINDAKİ ASKERİ HAREKATLAR

17 Haziran: Medyada yer alan [haberler](#) HDP İzmir bürosuna yönelik ölümcül saldırının faili 27 yaşındaki Onur Gencer'in olaydan önce sosyal medyada paylaştığı ve Türk Silahlı Kuvvetleri'nin sınır ötesi hareket

gerçekleştirerek Kürt militanlardan ele geçirdiği Suriye'nin Menbiç ve Halep vilayetlerinde elinde otomatik silah taşıırken görüldüğü fotoğrafları ortaya çıkardı.

YURTDIŞINDA YAŞAYAN VATANDAŞLARA YÖNELİK HAK İHLALLERİ

19 Haziran: Türk-Kırgız eğitimci Orhan İnandı'nın Bişkek'te ani şekilde ortadan kaybolmasının üçüncü haftasında Kırgızistan makamları İnandı'nın yerini tespit edemedi. Bişkek'teki Türkiye Büyükelçiliği'nde isteği dışında alıkonulduğundan şüphelenilen İnandı'nın durumuyla ilgili Almanya Dışişleri Bakanlığı'ndan bir yetkili Alman federal hükümetinin geçtiğimiz günlerde Kırgız makamlarıyla temasa geçtiğini [bildirdi](#).

CEZAEVİ KOŞULLARI

18 Haziran: HDP, cezaevlerindeki hasta mahkumların durumunun TBMM'de görüşülmesini talep [etti](#) ve Adalet Bakanlığı verilerine göre 2009'dan bu yana 2.300 kişinin cezaevlerinde hayatını kaybettiğini hatırlattı. İnsan Hakları Derneği tarafından yayımlanan [verilere](#) göre halihazırda Türkiye cezaevlerinde 1.605 hasta mahkum bulunuyor.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

16 Haziran: Batman'daki bir cezaevinde gardiyanlar sayım sırasında ayağa kalkmadıkları için mahkumlara fiziksel saldırıda [bulundu](#).

18 Haziran: İstanbul'da sivil polis memurları Erdoğan Turgut ve Baran Kırgın adında iki kişiyi HDP İzmir bürosuna yönelik saldırı hakkında konuştukları için [gözaltına aldı](#). Turgut ve Kırgın götürüldükleri karakolda işkence ve kötü muameleyle maruz kaldı.

18 Haziran: Şanlıurfa'da polis bir ev baskını sırasında Abdullah Basiyan'a fiziksel şiddet [uyguladı](#).

20 Haziran: İstanbul'da 5 Haziran tarihinde bir polis karakoluna girdikten sonra hayatını kaybeden Birol Yıldırım'ın polis memurları tarafından [dövüldüğünü](#) gösteren güvenlik kamerası kayıtları ortaya çıktı.